

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding”
 - Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Met dit voorliggend voorontwerp van decreet worden twee zaken gerealiseerd:

- verdieping van de nieuwe regisseursrollen die aan VDAB zijn toebedeeld via het decreet van 29 mei 2020 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding” (hierna: Kaderdecreet)
- actualisatie van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding” (hierna: VDAB-decreet)

Alle bepalingen in dit voorontwerp van decreet dragen in meer of mindere mate bij aan deze doelstellingen.

De wijzigingen die bijdragen aan de verdieping van de regisseursrollen “dataregisseur”, “loopbaanregisseur” en “activeringsregisseur” zijn de volgende:

- toevoeging van een hoofdstuk “Diverse bepalingen inzake technische systemen” waarbij enerzijds een afdeling “Ethische Raad” wordt toegevoegd en anderzijds een verbod op geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen in het VDAB-decreet wordt ingeschreven.
- we schrappen de bepaling m.b.t. NEET-jongeren uit het VDAB-decreet (om vervolgens via BVR deze NEET-jongeren als doelgroep voor de VDAB als activeringsregisseur te kunnen toevoegen)
- de opdracht “activering” wordt toegevoegd bij de algemene taken van VDAB die betrekking hebben op het bevorderen of opwaarderen van de dienstverlening
- we voorzien een mogelijkheid om een uitzondering via BVR te voorzien op de toepassing van artikel 22/2 van het VDAB-decreet. Op die manier zou VDAB in de toekomst in welbepaalde situaties kunnen overgaan tot automatische inschrijving van een burger als werkzoekende.

Daarnaast worden ook een aantal wijzigingen doorgevoerd aan het VDAB-decreet, louter in functie van actualisatie van dit decreet:

- we verduidelijken de rechtsgrond voor subsidiëring, in overeenstemming met de bemerkingen van het Rekenhof, zodat deze beantwoordt aan de noden van de huidige dienstverlening van VDAB
- we schrappen de vermelding van een “beheersovereenkomst” in het VDAB-decreet aangezien deze niet langer meer van toepassing is op de VDAB nav de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten in 2015 en vervangen is door een Jaaractieplan
- we schrappen artikel 18, § 1, eerste lid VDAB-decreet aangezien dit geen bestaansreden meer heeft sinds de opheffing van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen
- we wijzigen een aantal bepalingen ter actualisatie van het dagelijks bestuur van VDAB
- we voegen het doel- en kansengroepenbeleid in kader van de leertijd aan de taken van de VDAB en aan de subsidies in het kader van de leertijd toe, dit n.a.v. de overheveling van de bevoegdheid “leertijd” naar VDAB sinds 1 januari 2021
- we voegen tot slot een bepaling toe aan het VDAB-decreet waardoor “kwaliteit” ook in dit decreet expliciet wordt benoemd als een taak voor VDAB.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld Werk, en is gerelateerd aan de inhoudelijke structuurelementen activering, loopbanen en een duurzame arbeidsmarkt. Tevens heeft het betrekking op het beleidsveld Competenties en het inhoudelijke structuurelement competenties. Hiernaast heeft het ook betrekking op het beleidsveld Sociale Economie en de inhoudelijke structuurelementen activering en duurzame arbeidsmarkt binnen de Sociale Economie.

Voor wat betreft de wijzigingen opgenomen in het voorontwerp van decreet die bijdragen tot de verdieping van de 3 nieuwe regisseursrollen van VDAB kan verwezen worden naar volgende passages in het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019 - 2024:

... “In dat kader wordt de opdracht van de VDAB uitgebreid tot de centrale datagedreven en resultaatgerichte werkzaamheids- en loopbaanregisseur van het volledige activeringsbeleid in Vlaanderen”...

... “We bouwen de rol van VDAB als dataregisseur verder uit”...

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Raad van Bestuur van VDAB verleende op 31 maart 2020 een positief advies
- Inspectie Financiën verleende op 4 mei 2021 een positief advies.
 - “Het toevoegen van een uitgebreidere decretale basis zoals IF adviseert is niet nodig. In het decreet van VDAB is de missie van VDAB verruimd tot “alle burgers op beroepsactieve leeftijd”, bijgevolg kunnen dus ook nu de NEET-jongeren die niet gekend zijn bij VDAB begrepen worden onder deze doelgroep en is het opnemen van een specifieke bepaling mbt deze doelgroep in het decreet niet (meer) nodig. Aangezien VDAB vanuit haar rol als activeringsregisseur specifieke acties wenst te ondernemen naar deze doelgroep toe en het hier niet gaat om personen die reeds ingeschreven zijn bij VDAB is het toevoegen van deze groep van NEET-jongeren als “behorende tot de doelgroep van de activeringsregisseur” wel nodig. Dergelijke toevoeging dient te gebeuren via BVR. Vandaar het juridisch initiatief tot schrapping van de bepaling in het decreet, en toevoeging van de doelgroep als doelgroep van de activeringsregisseur via BVR. Er is bijgevolg n.a.v. het advies IF geen aanpassing meer gebeurd aan het voorliggend voorontwerp van decreet.”
- Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnischadvies nummer 2021/147
- Er werd een begrotingsakkoord verleend op 16 juni 2021.
- De SERV verleende advies op 12 juli 2021.
 - De SERV liet zich positief uit over het voorontwerp in het algemeen en over de artikelen rond de Ethische Raad, geautomatiseerde besluitvorming en het persoonlijk bestand in het bijzonder.
 - Op de vraag van de SERV tot toevoeging van de door de Raad van Bestuur van VDAB goedgekeurde rechtsgrond met betrekking tot het subsidiëren van opleidingen werd ingegaan door aanpassing van artikel 2, 1° van voorliggend voorontwerp
- De VTC verleende advies 2021/58 op 20 juli 2021.
 - De VTC beoordeelt het positief dat geautomatiseerde individuele besluitvorming en artificiële intelligentie aandacht krijgen van de Vlaamse Regering en de decreetgever. In dat opzicht lijkt VDAB een voorloper te zijn.
 - Aan de bedenking van de VTC in randnummer 19 met betrekking tot de beperkte bevoegdheid van de Ethische Raad is tegemoetgekomen door een wijziging in artikel 10 van voorliggend voorontwerp.
 - Aan de bedenkingen van de VTC in randnummer 30 van haar advies met betrekking tot de competenties en de onafhankelijkheid van de leden van de Ethische Raad is tegemoet gekomen.
 - De VTC wijst er in haar opmerking onder randnummer 13 op dat het zelf definiëren van begrippen, gehanteerd in de AVG, zoals “geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen”, het risico inhoudt dat het Hof van Justitie die later anders uitlegt. Het feit is echter dat de AVG het begrip “geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen” nergens definieert, waardoor een onduidelijkheid over

de precieze draagwijdte daarvan blijft bestaan. Die onduidelijkheid werken we met dit decreet weg.

- De VTC wijst er in randnummer 15 van haar advies op dat niet wordt verwezen naar een DPIA (Data Protection Impact Assessment, in het Nederlands Gegevensbeschermingseffectbeoordeling of GEB) voor dit wetgevingsproject. Hierbij dient echter rekening te worden gehouden dat men een dergelijke analyse maar correct kan maken wanneer men over een specifieke situatie of een specifiek systeem beschikt om de analyse op toe te passen. Dit is in dit decreet niet het geval. Wanneer op grond van dit decreet specifieke systemen of uitzonderingen worden opgezet of benoemd zal daar natuurlijk wel een DPIA voor worden opgemaakt.
- Voor haar stelling in randnummer 17 dat het instellen van uitzondering op het verbod op geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen niet aan de Vlaamse Regering mag worden overgelaten gebruikt de VTC een te strikte lezing van het begrip 'wet' zoals vermeld in de richtsnoeren van de Working Party 29. Nergens in de aangehaalde tekst wordt aangegeven dat het moet gaan om een wet in de formele zin, dus kan ook een wet in de materiële zin, in casu een BVR, volstaan. Daarnaast is het belangrijk op te merken dat ook een BVR steeds de volledige routing zal doorlopen, waardoor elke uitzondering die de Vlaamse regering zou willen invoeren steeds bij de VTC, alsook bij de sociale partners zal worden voorgelegd. Bovendien zal ook steeds, zoals hierboven reeds opgemerkt, een DPIA worden voorzien.
- Verder, in randnummer 41 van haar advies, stelt de VTC dat er geautomatiseerde individuele besluitvorming wordt toegestaan, terwijl die principieel is verboden en dat de opgenomen regeling om het uitzonderlijk gebruik van die geautomatiseerde besluitvorming toe te staan gebrekkig is. In dit voorontwerp wordt net het principe uit de AVG, een verbod met mogelijkheid tot uitzondering via wettelijk bepaling, bevestigd. Het voorzien van die uitzonderingsmogelijkheid via BVR is, zoals hierboven uiteengezet, in overeenstemming met de AVG.
- In haar randnummer 18 wijst de VTC er op dat de voorbeelden die in overweging 71 van de AVG worden gegeven voor het instellen van uitzonderingen op het verbod op geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen van grotere noodzaak getuigen dan de in dit voorstel voorliggende administratieve vereenvoudiging en digitalisering van de administratie. Er dient te worden opgemerkt dat de VTC hier verwijst naar een uitzonderingsregeling die in casu niet relevant is. Dit decreet geeft net aan dat de processen waar het over gaat niet vallen onder het begrip "geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen." Dit omdat de behandelaar van het dossier sowieso geen impact zou hebben op het eindresultaat. Het ontbreken van enige discretionaire bevoegdheid zorgt ervoor dat geen sprake kan zijn van enige besluitvorming.
- Met betrekking tot de opmerking van de VTC in randnummer 36 van haar advies om over te gaan tot aanduiding van de situaties waarin kan worden afgeweken van het principe dat de burger zelf zijn dossier bij VDAB aanmaakt, dient er op te worden gewezen dat dit

voorontwerp van decreet een aantal algemene grondregels wil vastleggen. Daarnaast is de opname van een uitzonderingsgrond in dit decreet nodig om te voldoen aan de AVG en de burger een administratieve last te ontnemen. Bij het vaststellen van uitzonderingen zal steeds worden uitgegaan van het principe dat de burger zelf aan het stuur zit en er zal dus slechts in een beperkt aantal gevallen worden overgegaan tot het voorzien van een automatische inschrijving.

- De VTC stelt in randnummer 42 van haar advies dat, wat het gebruik van AI betreft, als enige maatregel een Ethische Raad wordt opgericht, maar dat verder geen omkadering wordt gegeven. Dit is niet correct, zo worden een aantal regels rond de werking en samenstelling van de Ethische Raad voorzien, alsook duidelijk melding gemaakt van het feit dat deze zal werken volgens een huishoudelijk reglement, goedgekeurd door de Raad van Bestuur van VDAB. Daarnaast moet er op worden gewezen dat de bepaling uit overweging 71 bij de AVG steeds worden gevolgd. Het is echter niet aan de nationale wetgever om deze overweging zonder meer te hernemen in de eigen regelgeving.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Hierna volgt een toelichting van de verschillende wijzigingen opgenomen in het voorliggend voorontwerp van verdiepingsdecreet. Deze wijzigingen dragen bij aan de verdieping van de nieuwe regisseursrollen die aan VDAB zijn toebedeeld via het Kaderdecreet. Een aantal wijzigingen betreffen loutere actualisatie van het VDAB-decreet.

De uitbouw van VDAB als centrale, datagedreven en resultaatgerichte werkzaamheids- en loopbaanregisseur van het volledige activeringsbeleid in Vlaanderen, zorgt uiteraard voor een grote spanwijdte aan taken en activiteiten. Het Regeerakkoord bepaalt dat de uitvoering van haar taken gerealiseerd zal worden in samenwerking met private en publieke partners, waarvan de expertise in huis wordt gehaald. Om de ambitieuze opdrachten te kunnen aanpakken is het immers niet wenselijk en niet mogelijk alles als actor met eigen medewerkers op te nemen. VDAB zal daarom daarin geruggesteund door dit en komende verdiepingsdecreten verder inzetten op een maximale hefboomwerking via de rol van regisseur. De verruimde ambitie noodzaakt verschuivingen, afbakeningen en de bewuste afweging tussen de actor en regisseursrol. De grote krachtlijnen werden vastgelegd in het managementplan VIBE 2.0 (2020-2025), goedgekeurd op de raad van bestuur VDAB van juli 2020. Het strategisch afwegingskader voor de regievoering wordt verder verfijnd in de schoot van de raad van bestuur VDAB. Hierbij zal naast de regie over operationele dienstverlening (bv. bemiddeling of opleiding) ook aandacht besteed worden aan complementaire rollen die de regisseur kan opnemen (bv. connector, innovator).

Dit voorontwerp van decreet kadert in een ruimer traject dat zal afgelegd worden om de regisseursrollen die aan VDAB zijn toebedeeld via het Kaderdecreet verder uit te diepen. Dit zal gefaseerd verlopen. Eerder werd deze gefaseerde aanpak toegelicht in de “Mededeling aan de Vlaamse Regering betreffende de conceptnota VDAB als data-, loopbaan-, en activeringsregisseur op de Vlaamse arbeidsmarkt: timing en proces van de verdiepingsdecreten”, voorgelegd aan de Vlaamse Regering op 10 juli 2020.

Zo werd in een uitvoeringsbesluit volgend op het kaderdecreet de doelgroep “Tijdelijke werklozen” toegewezen aan de activeringsregisseur.

VDAB voorziet drie verdiepingsdecreten waarvan het eerste nu voorligt. In voorliggend verdiepingsdecreet wordt ondermeer het gebruik van AI, de ethische raad, automatische besluitvorming, de verdieping van de rol als activeringsregisseur en de toevoeging van kwaliteit als kerntaak van VDAB geregeld.

Bij de bepaling van de inhoud van dit voorliggend voorontwerp van decreet, gaat er heel wat aandacht naar AI (en daaruit voortvloeiend het aspect van geautomatiseerde besluitvorming) aangezien VDAB daar in zijn verschillende regisseursrollen mee aan de slag wil en een voortrekkersrol wil spelen. Deze keuze voor inzet op digitalisering en het gebruik van AI om de dienstverlening te optimaliseren zorgt ervoor dat de noodzaak zich voordoet om te voorzien in een regelgevend kader en er bijgevolg is gekozen om in dit verdiepingsdecreet hierop in te zetten. Dit is dan ook een essentiële bouwsteen is de verder uitbouw van VDAB als data-, activerings- en loopbaanregisseur.

Met een volgend verdiepingsdecreet zal VDAB de loopbaanregie verder uitdiepen. VDAB voorziet een derde verdiepingsdecreet waarin haar dataregisseurschap verder vorm zal krijgen.

1. Wijzigingen ter ondersteuning van de verdere uitdieping en realisatie van de regisseursrollen

1.1. Verdieping van de regisseursrollen “dataregie”, “loopbaanregie” en “activeringsregie”

1.1.1. AI en Ethische Raad

VDAB heeft in haar VIBE Managementnota de doelstelling om – in het kader van haar rol als dataregisseur – een trusted advisor rol op te nemen voor burgers en ondernemingen. Zo staat het volgende gestipuleerd: *“Data en artificiële intelligentie vormen vandaag de basis voor innovatieve en nieuwe vormen van dienstverlening. Met realisaties als Jobnet, Next Steps, Arvastat, ... geldt VDAB op dit terrein als een voorbeeld voor andere organisaties. We willen hier ook in de toekomst een pionier blijven en een rol als “trusted advisor” van nog meer arbeidsmarktgegevens opnemen. Juridische bescherming en ethische richtlijnen zijn noodzakelijk voor het vertrouwen van burgers en werkgevers, en het respecteren van hun rechten”.*

Om aan deze doelstelling tegemoet te komen, en eveneens verder te bouwen op de ‘digital first strategie’ investeert VDAB in de toepassing en uitbouw van digitale tools en Artificiële Intelligentie (AI). Deze tools worden door VDAB als dataregisseur ontwikkeld, uitgebouwd en toegepast, maar staan evenzeer ten dienste van de VDAB als loopbaanregisseur en de activeringsregisseur om de VDAB op die manier toe te laten de best mogelijke dienstverlening naar burgers en werkgevers te kunnen aanbieden.

Als voorloper binnen de Vlaamse Overheid wil het VDAB AI Center of Excellence (AiCOE) zorgen voor slimme dienstverlening aan de eigen VDAB-medewerkers enerzijds en externe klanten (burgers, werkgevers en partners) anderzijds door:

- het toepassen van AI in nieuwe en bestaande domeinen van dienstverlening
- het ontwikkelen en onderhouden van data gedreven AI-toepassingen

- op de hoogte te blijven van de evoluties in het gebied van AI
- alle inspanningen uit te voeren binnen het VDAB ethische kader van Trust, Transparency en Societal Benefit

VDAB verstaat onder “AI” het vermogen van technische systemen om menselijke vaardigheden te simuleren. Het systeem analyseert en verwerkt gegevens en is in staat om, al dan niet zelfstandig, te leren en beslissingen te nemen. Technische systemen zijn technieken en technologieën van vandaag en morgen.

Door AI zijn machines in staat om processen op een snellere en efficiënte manier uit te voeren of problemen sneller en efficiënter op te lossen dan een mens ooit zou kunnen. Eigen aan AI is dat het vertrekt van verschillende bronnen van data, zowel ongestructureerde (vrije tekst) als gestructureerde (uit databases) en hierin patronen detecteert. Het model “leert” uit die data. Er worden geen expliciete regels aangemaakt. Dit in tegenstelling tot een systeem waarbij via een beslissingsboom/ tabel (m.a.w. expliciete regels) de uitkomst (resultaat / beslissing) op voorhand kan worden bepaald.

Gezien de snelle ontwikkelingen op vlak van gebruik van data en technieken en technologieën acht VDAB het nodig om een volgende stap te ondernemen om te verzekeren dat er op een verantwoorde manier met alle beschikbare technieken en technologieën en alle beschikbare data wordt omgegaan.

Die volgende stap bestaat uit het oprichten van een Ethische Raad. Dit adviesorgaan kijkt toe op een verantwoord gebruik van AI binnen de organisatie. De Ethische Raad werkt onafhankelijk en neutraal. Dit blijkt uit de samenstelling waarbij 3 op 5 leden niet-VDAB-medewerkers zijn. De concrete samenstelling en het aanstellen van de voorzitter wordt bepaald door de Raad van Bestuur overeenkomstig de bepalingen die in het voorliggend ontwerpdecreet zijn opgenomen. De werkingsprincipes van deze Ethische Raad worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement dat ook voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad van Bestuur van VDAB. De Raad van Bestuur van VDAB zal ten allen tijde een advies kunnen aanvragen bij de Ethische Raad bij dossiers waarbij sprake is van gebruik van AI.

1.1.2. (Verbod op) geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen

Voor het aanbieden van dienstverlening op maat maakt VDAB gebruik van heel wat data die betrekking heeft op de persoon in kwestie aan wie de dienstverlening wordt aangeboden. Informatie in het dossier van de werkzoekende maar ook generieke data wordt geanalyseerd om op die manier te beslissen welk aanbod op welk moment voor die specifieke werkzoekende een gepast aanbod is.

Tot enkele jaren geleden was voor het nemen van elke beslissing een tussenkomst nodig van een bemiddelaar of andere medewerker van VDAB of een partner. Dit ging van heel eenvoudige beslissingen in het kader van administratieve procedures tot het nemen van complexe beslissingen in het kader van trajectbegeleiding ed.

Ondertussen is er een evolutie gestart naar digitalisering en administratieve vereenvoudiging op Vlaams niveau en bij de Vlaamse overheid. VDAB wil daar zeker aan meewerken en onderzoekt dan ook welke processen in aanmerking komen voor digitalisering en vereenvoudiging. Daarnaast is er ook een heuse “digitale revolutie” aan de gang op het vlak van technologieën en technieken om data te capteren, te verwerken en in te zetten voor het aanbieden van dienstverlening.

Verschillende passages in het Vlaamse Regeerakkoord 2019 - 2024 handelen over deze beide evoluties en de intentie om op dit pad verder te gaan:

- pag 11: “Tegen 2020 biedt de Vlaamse overheid alle administratieve transacties tussen overheid en burgers of lokale besturen of ondernemingen via digitale kanalen aan. Hierbij benaderen we onze doelgroepen maximaal vanuit een virtueel en digitaal loket. Door verdere digitalisering vereenvoudigen we de werking van de overheid in de interactie met haar klanten. In de mate dat dit nog niet het geval is, worden interne en externe processen gedigitaliseerd en worden papierstromen afgeschaft.”
- pag 11: “We coördineren een aantal bestaande decreten (decreet bestuurlijk beleid, decreet deugdelijk bestuur, decreet openbaarheid van bestuur, klachtendecreet, e-governmentdecreet) tot één Vlaams Bestuursdecreet. Uitgangspunten van dit nieuwe decreet zullen zijn: het recht op kwaliteitsvolle dienstverlening, en het recht op digitale dienstverlening”
- pag 75: Zowel de Europese regelgeving als de Vlaamse maatregelen veronderstellen een oplossingsgerichte en klantvriendelijke administratie die met één stem spreekt (dus geen tegenstrijdige adviezen) en slechts eenmaal dezelfde gegevens opvraagt. We gaan voort op de weg van de vereenvoudiging en de versnelling van administratieve procedures en de vermindering van administratieve lasten door onder andere digitalisering...

VDAB wil op dat vlak een (mede)pioniersrol opnemen en investeert heel wat in de ontwikkeling van nieuwe tools en digitalisering van processen, al dan niet gebaseerd op AI (zie ook punt 1.1.1. AI en Ethische Raad). Ook het verstrekken van de eigenlijke dienstverlening via digitale weg heeft een boost gekregen door de COVID-periode en valt in de toekomst niet meer weg te denken.

Een topic dat in deze context om de hoek komt kijken is het feit dat dit niet mag betekenen dat we steeds meer de weg op gaan van geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen.

In artikel 22 van de AVG is duidelijk bepaald dat dit niet kan:

“De betrokkene heeft het recht niet te worden onderworpen aan een uitsluitend op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering, gebaseerd besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

Lid 1 geldt niet indien het besluit:

- a. noodzakelijk is voor de totstandkoming of de uitvoering van een overeenkomst tussen de betrokkene en een verwerkingsverantwoordelijke;*
- b. is toegestaan bij een Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepaling die op de verwerkingsverantwoordelijke van toepassing is en die ook voorziet in passende maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden en gerechtvaardigde belangen van de betrokkene; of*
- c. berust op de uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.*

In de in lid 2, punten a) en c), bedoelde gevallen treft de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden en gerechtvaardigde belangen van de betrokkene, waaronder ten minste het recht op menselijke tussenkomst van de verwerkingsverantwoordelijke, het recht om zijn standpunt kenbaar te maken en het recht om het besluit aan te vechten.

De in lid 2 bedoelde besluiten worden niet gebaseerd op de in artikel 9, lid 1, bedoelde bijzondere categorieën van persoonsgegevens, tenzij artikel 9, lid 2, punt a) of g), van toepassing is en er passende maatregelen ter bescherming van de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene zijn getroffen.”

Een concrete definitie wordt aan het begrip “geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen” niet gegeven in de AVG. Dit betekent dat er ook heel wat ruimte is voor interpretatie. Een uitzondering op het verbod van geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen is volgens

deze bepalingen (en rekening houdend met de VDAB-context) enkel mogelijk via een wetgevend initiatief.

VDAB wenst enerzijds een verdere digitalisering van zowel processen als dienstverlening te realiseren met respect voor de AVG-bepalingen, maar wenst anderzijds ook transparantie en duidelijkheid te bieden dienaangaande aan haar klanten (burgers, werkgevers en partners).

Daarom is besloten enkele bepalingen hieromtrent in het VDAB-decreet op te nemen:

- het principe en uitgangspunt dat VDAB geen geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen zal toepassen in haar werking, overeenkomstig het verbod bepaald in art 22, 1^e lid in de AVG
- een definitie van het begrip “geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen” zoals we deze willen hanteren binnen VDAB
- een uitzondering voor geautomatiseerde besluitvorming die louter het gevolg is van het digitaliseren van een (vroeger manueel) proces waarbij de uitkomst aan de hand van een beslissingsboom/tabel op voorhand kan worden bepaald.

1.2. Verdieping van de regisseursrol “activeringsregie”

1.2.1 Schrappen bepaling NEET-jongeren in het VDAB-decreet (ifv latere toevoeging NEET-jongeren als doelgroep voor de activeringsregisseur via BVR)

Huidige situatie:

In het VDAB-decreet is de huidige bepaling mbt de NEET-jongeren terug te vinden in artikel 5, § 1/1, eerste lid, 9°:

“met betrekking tot jongeren die niet ingeschreven zijn als werkzoekende, heeft de VDAB de taak om te voorzien in een passend aanbod voor jongeren die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a. ze zijn jonger dan 25 jaar*
- b. ze hebben het onderwijs verlaten en beschikken niet over een diploma of getuigschrift*
- c. ze volgen geen opleiding*
- d. ze verrichten geen beroepsarbeid of zelfstandige activiteit.*

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de raad van bestuur, wat onder passend aanbod en diploma of getuigschrift moet worden verstaan.”

Een verdere bepaling van een “passend aanbod” en het begrip “diploma / getuigschrift” is er tot op heden niet gekomen in het VDAB-besluit.

Er is een machtiging toegekend aan VDAB op basis van bovenstaande bepaling in het VDAB-decreet voor het bekomen van bepaalde identificatie- en contactgegevens van NEET-jongeren via een datastroom opgezet met AGODI, AHOVOKS en Syntra. VDAB heeft de toestemming om deze gegevens te gebruiken om NEET-jongeren die niet gekend zijn bij VDAB (m.a.w. niet zijn ingeschreven als werkzoekende) schriftelijk te contacteren en hen een dienstverlening aan te bieden.

De mogelijkheden die deze machtiging biedt is vrij beperkt. Bovendien mogen enkel welbepaalde medewerkers / diensten van VDAB deze gegevens ontvangen en verwerken.

Via het Kaderdecreet werd bepaald dat de VDAB als activeringsregisseur de taak heeft om “*iedere persoon op beroepsactieve leeftijd te activeren, ongeacht zijn statuut, sociale zekerheids- of sociale bijstandsstelsel of zijn inschrijving als werkzoekende*” (art. 5, § 1/1, eerste lid, 12° VDAB-decreet).

Met datzelfde decreet werd ook een nieuwe definitie ingevoegd voor het begrip “activeren”, nl *“acties ondernemen om werk te verkrijgen of te behouden of stappen te zetten richting werk in het kader van een duurzame loopbaan. Dat omvat ook acties om de personen te bereiken die behoren tot de doelgroep van de activerings- en loopbaanregisseur”* (art. 5, §1, 1° VDAB-decreet). Verder staat nu ook in het VDAB-decreet dat *“de VDAB als dataregisseur de taak heeft om proactief gegevens te verzamelen, analyseren en verwerken voor zover dit noodzakelijk is om de doelstellingen in art 5 te bereiken”* (art. 5, § 1/1, eerste lid, 14° VDAB-decreet).

Voor VDAB is met name in het kader van de aanpak van NEET-jongeren de expliciete vermelding van outreachende acties (bereiken) als integraal onderdeel van de activeringsopdracht heel belangrijk, zelfs essentieel.

Een deel van de NEET-jongeren zijn immers nog niet ingeschreven / gekend bij VDAB en dienen dus eerst met outreachende acties bereikt te worden om hen te informeren en motiveren om zich kenbaar te maken op de Vlaamse arbeidsmarkt en zich aldus in te schrijven als werkzoekende. Pas na inschrijving als werkzoekende kan VDAB haar volledig dienstverleningsaanbod inzake arbeidsbemiddeling, begeleiding en opleiding inzetten om deze NEET-jongeren aan het werk te krijgen.

VDAB zet jongerenconsulenten in die zich specifiek richten naar kwetsbare jongeren toe, waaronder ook de NEET-jongeren worden gerekend. Deze zijn de (lokale) verbindingspersoon naar het externe netwerk van scholen en jeugdwerk- en welzijnsorganisaties (preventieve werking) en hebben een coachende rol naar jongeren toe (individuele bemiddeling - curatieve werking). De jongerenconsulent is voor de jongere als het ware de “poort naar de dienstverlening van VDAB”.

Toekomstige situatie:

De Vlaamse regering hecht heel veel belang aan een outreachende aanpak naar NEET-jongeren toe waarbij ook optimaal gebruik wordt gemaakt van data-uitwisseling en -stromen waar mogelijk. Dit geldt ook voor de sociale partners die de NEET-jongeren expliciet benoemen in het VESOC-engagement “Iedereen aan boord - samen voor meer mensen aan de slag”.

VDAB wil in ieder geval de huidige reeds bestaande outreachende aanpak naar NEET-jongeren toe in samenwerking met partners verder uitbouwen en versterken. Ook de aanpak via jongerenconsulenten wordt in de toekomst verder gezet. Verder is een optimalisatie en actualisatie van de machtiging voor het verkrijgen en verwerken van de identificatie- en contactgegevens van jongeren wenselijk. Tot slot dient de definitie van NEET-jongeren ook in overeenstemming gebracht te worden met de meest recente definitie gehanteerd in het Youth Garantie Plan.

Om dit te realiseren nemen we volgende juridische initiatieven:

- schrapping van de bestaande passage in het VDAB-decreet mbt NEET-jongeren. De decretale basis voor de acties naar NEET-jongeren toe wordt vanaf nu gevonden in de bevoegdheden van de loopbaan – en activeringsregisseur.
- toevoeging van de NEET-jongeren (met inbegrip van deze die nog niet gekend zijn bij VDAB) als doelgroep voor de activeringsregisseur via BVR waardoor de taak van VDAB om deze jongeren te activeren (inclusief te bereiken) in de toekomst wordt geëxpliciteerd, ook in de regelgeving. Deze taak maakt dan integraal onderdeel uit van het takenpakket van VDAB, waar dit tot nu toe als een extra toevoeging en eerder uitzondering op het takenpakket van VDAB is terug te vinden in het VDAB-decreet. Op deze manier moet het mogelijk worden om bv een ruimere machtiging tot het gebruik van gegevens van NEET-jongeren te bekomen zodanig dat deze ook ruimte biedt om de gegevens in te zetten bv in de samenwerking met partners ikv de uitvoering van outreachende acties. Tot op heden zijn de mogelijkheden die de machtiging (gebaseerd op de huidige bepaling in het VDAB-decreet) biedt immers zeer beperkt: de gegevens mogen slechts door enkele medewerkers / diensten van VDAB worden

verkregen en aangewend en dan ook nog louter en alleen voor het schriftelijk (via brief) contacteren van de jongere.

- aanpassing van de definitie van NEET-jongeren zoals deze door VDAB zal gehanteerd worden via datzelfde BVR
- beide bepalingen (schrapping in VDAB-decreet en toevoeging in VDAB-besluit) dienen op dezelfde datum in werking te treden zodanig dat er geen rechtsvacuüm en operationeel vacuüm ontstaat.

1.2.2. Toevoeging “activering” bij algemene taken die betrekking hebben op het bevorderen of opwaarderen van de dienstverlening

In artikel 5, §1/1, eerste lid, 1° van het VDAB-decreet zijn de algemene taken opgesomd van VDAB. Deze artikelen dateren van vóór de toevoeging van de nieuwe regisseursrollen aan het VDAB-decreet via het Kaderdecreet.

Met dit wijzigingsdecreet werd ook een nieuw begrip “activering” geïntroduceerd in het artikel 5 van het VDAB-decreet, met als definitie “acties ondernemen om werk te verkrijgen of te behouden of stappen zetten richting werk in het kader van een duurzame loopbaan. Dat omvat ook acties om de personen te bereiken die behoren tot de doelgroep van de activerings- en loopbaanregisseur”. Vervolgens wordt gespecificeerd dat het activeren een taak is voor de loopbaan- en activeringsregisseur.

Met name het ondernemen van bereikacties / outreachende acties naar personen toe die nog niet zijn ingeschreven bij VDAB (niet-beroepsactieven) is een nieuwe taak die aan VDAB als loopbaan- en activeringsregisseur wordt toebedeeld. Deze taak kan niet begrepen worden onder de begrippen “arbeidsbemiddeling”, “opleiding” en “begeleiding”, allen te vatten onder de noemer “dienstverlening”. Voor VDAB is het belangrijk dat deze nieuwe taak beschouwd wordt als “onderdeel van de algemene taken”, zeker met het oog op het activeren (inclusief bereiken) van de burgers die als prioritaire doelgroepen worden aangestipt in de VESOC-engagementsverklaring “Iedereen aan boord – samen voor meer mensen aan de slag” van 21 februari 2020 (zijnde NEET-jongeren, leefloongerechtigden, RIZIV-gerechtigden en personen die de arbeidsmarkt tijdelijk hebben verlaten voor het opnemen van een zorgtaak).

Gezien bovenstaande wordt voorzien in een uitbreiding van de algemene taken die specifiek betrekking hebben op het bevorderen of opwaarderen van de dienstverlening. Het betreft de algemene taken terug te vinden in artikel 5, §1/1, eerste lid, 1°, h), i) en k):

- h) stimuleren van duurzame partnerschappen
- i) instaan voor netwerkvorming
- k) instaan voor de productontwikkeling en -innovatie.

De vermelding “dienstverlening inzake arbeidsbemiddeling, opleiding en begeleiding” wordt telkens vervangen door “dienstverlening inzake activering, arbeidsbemiddeling, opleiding en begeleiding”.

1.2.4. Voorzien mogelijkheid tot uitzondering op artikel 22/2 van het VDAB-decreet

Artikel 22/2 van het VDAB-decreet gaat dieper in op de aanmaak van een persoonlijk bestand op het elektronisch platform van VDAB:

“in het kader van zijn taken van universele dienstverlening beheert de VDAB een elektronisch platform waarop elk individu relevante gegevens over zijn opleidingen, ervaringen, competenties, aspiraties, interesses en loopbaan in een persoonlijk bestand kan verwerken en van daaruit nieuwe ontwikkelings- en loopbaanacties kan ondernemen en de resultaten ervan opslaan. Elk individu heeft de keuze om al dan niet een persoonlijk bestand op het elektronisch platform aan te leggen.

Als een individu bepaalde diensten inzake arbeidsbemiddeling, trajectbegeleiding, loopbaanbegeleiding of competentieontwikkeling vraagt, kunnen dienstverleners, met inbegrip van de VDAB, de betrokkene opleggen een persoonlijk bestand aan te maken. “

Uit bovenstaande kan besloten worden dat het steeds het individu zelf is die beslist of hij een persoonlijk bestand aanmaakt of niet en zich dus in concreto inschrijft als werkzoekende of niet. Indien het individu trajectbegeleiding vraagt zal VDAB (of een dienstverlener) de betrokkene vragen een persoonlijk bestand aan te maken. Indien het individu dit niet wenst te doen of nalaat te doen is het eenvoudige gevolg dat de gevraagde dienstverlening door VDAB of een dienstverlener niet kan worden verstrekt.

Het initiatief om een persoonlijk bestand aan te maken ligt dus ten allen tijde bij de burger zelf. VDAB wenst dit principe ook in stand te houden. Het is niet aan VDAB, noch aan andere dienstverleners, om zelf een persoonlijk bestand voor de burger aan te maken omdat dit nodig is om dienstverlening te kunnen verstrekken. VDAB of dienstverleners kunnen de burger wel ondersteunen bij de aanmaak van een persoonlijk bestand. Dit is bv. het geval wanneer iemand belt naar de VDAB-servicelijn om zich in te schrijven als werkzoekende, of wanneer iemand met de hulp van een OCMW-consulent zich inschrijft bij VDAB als werkzoekende.

In een aantal situaties kan evenwel overwogen worden of een afwijking op dit principe niet aanvaardbaar of zelfs gewenst is. In dat geval zou VDAB kunnen overgaan tot een automatische inschrijving van een burger als werkzoekende en dus de aanmaak van een persoonlijk dossier op het elektronisch platform.

Ter illustratie:

In het kader van het samenwerkingsakkoord Brussel / Vlaanderen is er een nauwe samenwerking ontstaan tussen VDAB en Actiris voor wat betreft Nederlandstalige Brusselse werkzoekenden. Dergelijke werkzoekenden zijn ingeschreven bij Actiris en worden door Actiris, in het kader van hun trajectbegeleiding, doorverwezen naar VDAB voor het verkrijgen van een dienstverlening (bv opleiding). Om het principe zoals bepaald in art 22/2 te respecteren dient de werkzoekende zich vervolgens zelf (opnieuw) in te schrijven bij VDAB vooraleer de doorverwijzing kan worden gerealiseerd.

In een dergelijke situatie is het wenselijk dat Actiris en VDAB via een datastroom en automatische inschrijving bij VDAB ervoor zorgen dat de werkzoekende in kwestie niet opnieuw een volledige inschrijvingsprocedure dient te doorlopen om een doorverwijzing te realiseren waarmee hij zelf heeft ingestemd in het kader van zijn trajectbegeleiding bij Actiris.

Om het mogelijk te maken in dergelijke situaties af te wijken van het principe dat het initiatiefrecht tot het aanmaken van een persoonlijk bestand bij VDAB bij het individu ligt, wordt een bepaling toegevoegd aan art 22/2 waarmee de mogelijkheid ontstaat om via BVR een uitzondering op artikel 22/2 in de regelgeving van VDAB in te schrijven.

2. Loutere actualisatie van het VDAB-decreet

2.1. Schrapping vermelding beheersovereenkomst in VDAB-decreet

In 2015 werden bij de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten afgeschaft (behalve voor de VRT en De Lijn), en geïntegreerd in de jaarlijkse

of meerjarige ondernemingsplannen die een operationele vertaling zijn van de doelstellingen in de beleidsbrieven¹.

De verplichting om jaarlijks een ondernemingsplan vast te stellen werd inmiddels door het Bestuursdecreet van 7 december 2018 ingevoegd in artikel 12, § 2, 1° van het VDAB-decreet, maar de vermeldingen van de beheersovereenkomst in het VDAB-decreet werden terzelfdertijd niet geschrapt.

Voor de rechtszekerheid is het wenselijk om deze vermeldingen te schrappen, omdat deze niet meer van toepassing zijn voor VDAB. Dit beogen we dan ook te doen middels het voorliggend voorontwerp van verdiepingsdecreet.

2.2. Opheffing artikel 18, § 1, eerste lid VDAB-decreet

Deze bepaling heeft geen bestaansreden meer als gevolg van de opheffing van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen bij het decreet van 19 juni 2020 tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds.

2.3 Actualisatie van het dagelijks beheer van VDAB

In artikel 15 van het VDAB-decreet is vastgelegd dat de gedelegeerd bestuurder van VDAB belast is met het dagelijks bestuur van de organisatie. Dit artikel expliciteert ook wat minstens deel uitmaakt van dat dagelijks bestuur en onder welke voorwaarden de gedelegeerd bestuurder dit bestuur kan uitoefenen. Een aantal van deze bepalingen zijn echter niet meer up-to-date.

Zo stelt artikel 15, §1, lid 2, 2° voor dat diensten, producten en processen die worden verbeterd of vernieuwd, moeten worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur. In de praktijk werkt VDAB echter op basis van de principes van continue verbetering, waarbij producten, processen en diensten doorlopend worden geoptimaliseerd en verbeterd. Om hierbij aan te sluiten wordt de vereiste goedkeuring door de Raad van Bestuur enkel nog vereist indien het gaat om nieuwe diensten, producten en processen met strategische impact.

Punt 5° van hetzelfde artikel spreekt over een investeringsprogramma, terwijl VDAB ondertussen werkt via een vastgoedstrategie, goedgekeurd door haar Raad van Bestuur op 25 november 2020.

De voorgestelde wijzigingen hebben dus tot doel deze bepalingen up-to-date te brengen en te laten aansluiten bij de huidige realiteit.

2.4. Toevoeging van het doel- en kansengroepenbeleid in kader van de leertijd aan de taken van de VDAB en aan de subsidies in het kader van de leertijd.

Met het decreet van 19 juni 2020 tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds, werd de bevoegdheid “leertijd” overgeheveld naar VDAB.

In haar advies 68.284 van 14 december 2020 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2020 tot regeling van de leertijd adviseert de Raad van State om enerzijds het

¹ Decreet 26 juni 2015 tot wijziging van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, wat betreft de organisatie van de beleidsuitvoering en de beleidsvoorbereiding, de ondernemingsplannen en de gemeenschappelijke dienstverlening, *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 336/1.

ontwikkelen en coördineren van het doel- en kansengroepenbeleid toe te voegen aan de taken die VDAB na opheffing van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen zal opnemen en anderzijds de middelen die kaderen binnen het doel- en kansengroepenbeleid te markeren als bijkomende vorm van subsidie.

Voor genoemd besluit regelt in art. 46 de toewijzing van de middelen voor het doel- en kansengroepenbeleid aan de SYNTRA vzw.

Voor leerlingen met een grote afstand tot de opleiding kunnen de SYNTRA vzw - op maat en binnen de voorziene budgetten - bijkomende ondersteuning voorzien, dit met het oog op het maximaliseren van de slaagkansen van de leerling binnen de voorziene opleidingsperiode.

Het totaalbudget van 250.000 euro wordt bij de start van het kalenderjaar volgens de criteria opgenomen in het besluit opgedeeld en toegewezen aan de SYNTRA vzw.

Gevolg gevend aan bovenvermeld advies van de Raad van State wordt in de opsomming van de taken van de VDAB m.b.t. de leertijd het ontwikkelen en coördineren van een doel- en kansengroepenbeleid toegevoegd en wordt in de opsomming van mogelijke subsidies ook een subsidie voor doel- en kansengroepenbeleid opgenomen.

2.5. Toevoeging bepaling mbt “kwaliteit” aan de taken van VDAB

Als “sterk merk voor werk” wenst VDAB blijvend in te zetten op de groei in organisatiematuriteit en performantie. VDAB heeft op het vlak van organisatiematuriteit reeds een mooi parcours afgelegd. We behaalden in 2018 opnieuw het K2A-label en maakten een mooie sprong voorwaarts ten opzichte van de vorige certificering in 2015. Daarnaast is VDAB “best in class” in de Benchlearningscyclus van de European Public Employment Services (PES).

VDAB blijft als dienstverlener en regisseur op de arbeidsmarkt excellentie en kwaliteit nastreven. Daartoe waken we over de uniformiteit, gelijkberechtiging en excellente klantbeleving in de dienstverlening.

VDAB ontwikkelde - met betrekking tot samenwerking - sinds de start van de uitbesteding van haar dienstverlening aan partners in 2005 een gedegen expertise op vlak van kwaliteit. Garanties met betrekking tot de kwaliteit van de partner op organisatieniveau werden - in eerste instantie - ingeschreven in de bestekken, naast de verwachte, te leveren dienstverlening (kwaliteit op dienstverleningsniveau).

In 2009 werden drie “mandaten” ingeschreven in het Besluit van de Vlaamse Regering houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding van 5 juni 2009. Met (één of meerdere van) deze mandaten op zak, geven de partners aan te beschikken over de nodige organisatiestructuur om een kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen aanbieden aan de haar door VDAB toevertrouwde werkzoekenden.

Tegelijk werd een procedure uitgewerkt die VDAB toelaat de kwaliteit van deze dienstverlening te monitoren. Deze expertise ligt aan de basis van het kwaliteitsbeleid dat VDAB voert en uitbouwt.

VDAB voert een coherent en eenduidig kwaliteitsbeleid waarbinnen kwaliteitszorg, kwaliteitsbewaking (inclusief toezicht) en kwaliteitsborging centraal staan. Het nastreven van een excellente dienstverlening binnen een kwalitatief ecosysteem wordt als apart hoofdstuk toegelicht in het Managementplan Vibe 2.0, gevalideerd door de Raad van Bestuur van de VDAB op 8 juli 2020. VDAB blijft excellentie en kwaliteit nastreven.

Het kwaliteitsbeleid van VDAB als organisatie is gestoeld op het toepassingsgebied van het decreet van 2/09/2019 betreffende het kwaliteits- en registratiemodel van dienstverleners in het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

Artikel 3 van dit decreet bepaalt hierover “dit decreet is van toepassing op dienstverleners die een dienstverlening verrichten in het kader van werkgelegenheidsbeleid, professionele vorming en de sociale economie en daarvoor vanuit het beleidsdomein Werk en Sociale Economie een financiering, subsidie of een andere vorm van ondersteuning ontvangen”.

Aan de hand van een kwaliteitsbewijs, dat wordt uitgereikt door een onafhankelijke organisatie geeft de partner aan te voldoen aan een aantal minimale kwaliteitsvoorwaarden. Deze onafhankelijke organisaties, zoals bijvoorbeeld EFQM, ISO en Q-for, zijn door de Vlaamse Regering erkend om kwaliteitsbewijzen of -labels toe te kennen aan organisaties die diensten willen aanbieden binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

De Vlaamse Regering bepaalt welke kwaliteitsbewijzen, wettelijke kwaliteitssystemen van overheden en/of goedkeuringsbewijzen in aanmerking komen op basis waarvan een organisatie zich kan laten registreren.

Het hanteren van verschillende door de Vlaamse Regering erkende kwaliteitbewijzen dragen bij tot de kwaliteitsborging van VDAB. Het kwaliteitsbeleid dat VDAB voert is in lijn met en streeft naar maximale compatibiliteit over de kwaliteitskaders heen.

Door het ruime toepassingsgebied van het decreet betreffende het kwaliteits- en registratiemodel van dienstverleners in het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, gelden de minimale kwaliteitsvoorwaarden zowel voor VDAB als organisatie/dienstverlener als voor alle partners waarmee VDAB als organisatie samen werkt.

Naast de decretale kwaliteitsgaranties op organisatieniveau wordt door VDAB ook een kwaliteitsbeleid gevoerd ten aanzien van de eigen dienstverlening en deze van haar partners. Het uitgangspunt is dat kwaliteit “geïntegreerd” moet zijn en “integraal” of m.a.w. in alle geledingen van de organisatie moet verzekerd worden en tegelijk op een samenhangende manier ondersteund en geborgd moet worden.

Via de implementatie van het kwaliteitsmodel voor een ‘kwaliteitsvolle dienstverlening op de arbeidsmarkt’ wordt invulling gegeven aan kwaliteitszorg, kwaliteitsopvolging en kwaliteitsborging.

Hierbij vormen een aantal gemeenschappelijke en klantgerichte kwaliteitsdoelen de basis voor een kwaliteitsmodel.

Het kwaliteitsmodel is gebaseerd op volgende principes:

- **uniformiteit in de kwaliteit** van de dienstverlening over alle actoren heen, zowel voor partners en VDAB, als voor de verschillende provincies/clusters onder meer door een focus op transparantie en objectiviteit in de geleverde dienstverlening
- een **level playing field** : eenzelfde graad van kwaliteitszorg, kwaliteitsopvolging en kwaliteitsborging voor dienstverlening aangeboden door partners en in eigen beheer
- de excellente dienstverlening co-creatief samen met de klanten versterken
- een **tweeledige** kwaliteitsopvolging. De eindverantwoordelijken van de dienstverlening houden toezicht op het kwaliteitsvol uitvoeren van de dienstverlening naast het beheer van de kwaliteitsprocessen van de onderliggende dienstverleningen

Via het kwaliteitsmodel draagt VDAB zorg voor kwaliteit door proactief te investeren in een kwaliteitsvolle dienstverlening. Het model laat toe om aan kwaliteitsopvolging te doen door reactief de kwaliteit van onze dienstverlening op te volgen. Door evolutief te leren uit de kwaliteitsopvolging en te groeien in de kwaliteitszorg garandeert VDAB de kwaliteitsborging.

2.6 Versterken rechtsgrond voor subsidiëring

Het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding" (hierna "VDAB-decreet") bevat een aantal artikelen die een rechtsgrond bieden voor subsidiëring. Deze rechtsgrond is echter relatief beperkt.

Zo biedt art. 5, §1/1, 1°, d) van het VDAB-decreet enkel een rechtsgrond voor de subsidiëring van de begeleiding van werkzoekenden in functie van het zoeken naar een geschikte job.

Art. 5, §1/1, 5°, c) biedt dan weer uitsluitend voor personen met een arbeidshandicap en doelgroepwerknemers een rechtsgrond voor de subsidiëring van instanties die instaan voor het verzorgen van de trajectbegeleiding, de beroepsoriëntering en de competentieontwikkeling.

Er bestaat dus geen expliciete rechtsgrond voor de subsidiëring van beroepsoriëntering en competentieontwikkeling voor andere personen dan personen met een arbeidshandicap en doelgroepwerknemers. Een uitbreiding van de rechtsgrond waarbij de subsidiëring van bemiddeling en opleiding van werkzoekenden uitdrukkelijk wordt voorzien, is dan ook noodzakelijk. Dit werd ook opgemerkt door het Rekenhof in haar rapporten, waar zij wees op het belang van een correcte rechtsgrond voor de betoelaging van dienstverlening. De Raad van Bestuur van de VDAB gaf op 9 juni opdracht voor uitbreiding van deze rechtsgrond in voorliggend verdiepingsdecreet. Op 7 juli keurde ze de "Kadernota Subsidie" integraal goed.

Met voorgestelde passage wordt de nodige rechtsgrond voorzien voor ondersteuning van activiteiten inzake opleidingen en bemiddeling van werkzoekenden.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Deze bepaling schetst het voorliggend ontwerp van decreet in zijn bevoegdheidsverdelende context. Een dergelijke bepaling is verplicht krachtens artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt voornamelijk gewestaangelegenheden, meer bepaald binnen het domein arbeidsbemiddeling, zoals bedoeld in artikel 6, §1, IX, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt ook gemeenschapsaangelegenheden in haar artikelen 2, 5°, en 13, met name bepaalde aspecten van aangelegenheden die kunnen worden gekwalificeerd als "beroepsopleiding en -bijscholing" in de zin van artikel 4, 16°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 2

1°: Gezien de verruimde bevoegdheden van VDAB in het kader van het activeringsbeleid, zoals toegewezen bij decreet van 29 mei 2020 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding", wat betreft de activerings-, loopbaan- en dataregie, wordt deze bepaling aangepast. Dit laat VDAB toe om ook in kader van die verruimde bevoegdheid partnerschappen aan te gaan.

Daarnaast verduidelijkt deze aanpassing dat onder “het stimuleren van duurzame partnerschappen” ook de erkenning en subsidiëring van organisaties dient te worden begrepen. Zodat we, in overeenstemming met de rapporten van het Rekenhof, tegemoetkomen aan de bedenking dat hiervoor een duidelijke rechtsgrond moet bestaan.

2°: Gezien de verruimde bevoegdheden van VDAB in het kader van het activeringsbeleid, zoals toegewezen bij decreet van 29 mei 2020 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding”, wat betreft de activerings-, loopbaan- en dataregie, wordt deze bepaling aangepast. Dit laat VDAB toe om ook in kader van die verruimde bevoegdheid aan netwerkvorming te doen.

3°: Gezien de verruimde bevoegdheden van VDAB in het kader van het activeringsbeleid, zoals toegewezen bij decreet van 29 mei 2020 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding”, wat betreft de activerings-, loopbaan- en dataregie, wordt deze bepaling aangepast. Dit laat VDAB toe om ook in kader van die verruimde bevoegdheid aan productontwikkeling en -innovatie te doen.

4°: De bepaling met betrekking tot de NEET-jongeren in het VDAB-decreet wordt geschrapt en zal worden vervangen door een bepaling in het VDAB-besluit, dewelke deze jongeren zal benoemen als doelgroep in het kader van de activeringsregie. Dit zal ervoor zorgen dat VDAB nog sterker zal kunnen inspelen op de noden van deze doelgroep en de nodige acties zal kunnen ondernemen om hen te bereiken. Om rechtsonzekerheid te vermijden zal de opheffing van de decreetsbepaling pas in werking treden op het moment dat de nodige bepalingen in het BVR zijn opgenomen.

5°: Ingevolge de opheffing van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen zijn haar taken m.b.t. de leertijd per 1 januari 2021 overgeheveld naar de VDAB. Een van die taken was de ontwikkeling en coördinatie van een doel- en kansengroepenbeleid binnen de leertijd.

Gevolg gevend aan advies 68.284 dd. 14 december 2020 van de Raad van State bij het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de leertijd wordt in de opsomming van de taken van de VDAB m.b.t. de leertijd het ontwikkelen en coördineren van een doel- en kansengroepenbeleid toegevoegd en wordt in de opsomming van mogelijke subsidies ook een subsidie voor doel- en kansengroepenbeleid opgenomen. In het belang van de leerlingen leertijd die tot de doel- en kansengroepen behoren treden deze artikelen in werking met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021 zodat de SYNTRA-vzw hen de extra ondersteuning die ze nodig hebben om te slagen in hun opleiding kunnen blijven bieden.

6°: Het waarborgen van kwaliteit situeert zich op verschillende niveau's. Een kwaliteitsvolle dienstverlening aan alle klanten van VDAB, betekent zowel aan iedere persoon op beroepsactieve leeftijd als ten aanzien van werkgevers en spitst zich onder meer toe op gehanteerde processen, methodieken
edm.

Wat betreft kwaliteit op organisatieniveau: aan de hand van een kwaliteitsbewijs, dat wordt uitgereikt door een onafhankelijke organisatie, dient de aanbieder te voldoen aan een aantal minimale kwaliteitsvoorwaarden op vlak van klantgerichtheid, personeelsbeheer en financieel beheer. Deze onafhankelijke organisaties, zoals bijvoorbeeld EFQM, ISO en Q-for, zijn door de Vlaamse Regering erkend om op basis van een kwaliteitsaudit, kwaliteitsbewijzen of -labels toe te kennen aan organisaties die diensten willen aanbieden binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

De Vlaamse Regering bepaalt welke kwaliteitsbewijzen, wettelijke kwaliteitssystemen van overheden en/of goedkeuringsbewijzen in aanmerking komen op basis waarvan een organisatie zich kan laten

registreren. Het hanteren van verschillende door de Vlaamse Regering erkende kwaliteitssystemen en/of -bewijzen draagt bij tot de kwaliteitsborging van VDAB.

Wat betreft het voeren van een geïntegreerd en integraal kwaliteitsbeleid: “geïntegreerd” en “integraal” geven aan dat kwaliteit in alle geledingen van de organisatie verzekerd worden en tegelijk op een samenhangende manier ondersteund en geborgd worden. Hierbij vormen een aantal gemeenschappelijke kwaliteitsdoelen de basis voor een kwaliteitsmodel.

7°: Deze wijziging behoeft geen verdere toelichting.

8°: Deze wijziging behoeft geen verdere toelichting.

9°: Deze wijziging behoeft geen verdere toelichting.

10°: In 2015 werden bij de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten afgeschaft (behalve voor de VRT en De Lijn), en geïntegreerd in de jaarlijkse of meerjarige ondernemingsplannen die een operationele vertaling zijn van de doelstellingen in de beleidsbrieven. De vermelding “beheersovereenkomst” is bijgevolg niet langer van toepassing voor VDAB en dient omwille van de rechtszekerheid geschrapt te worden.

Artikel 3

In 2015 werden bij de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten afgeschaft (behalve voor de VRT en De Lijn), en geïntegreerd in de jaarlijkse of meerjarige ondernemingsplannen die een operationele vertaling zijn van de doelstellingen in de beleidsbrieven. De vermelding “beheersovereenkomst” is bijgevolg niet langer van toepassing voor VDAB en dient omwille van de rechtszekerheid geschrapt te worden.

Artikel 4

In 2015 werden bij de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten afgeschaft (behalve voor de VRT en De Lijn), en geïntegreerd in de jaarlijkse of meerjarige ondernemingsplannen die een operationele vertaling zijn van de doelstellingen in de beleidsbrieven. De vermelding “beheersovereenkomst” is bijgevolg niet langer van toepassing voor VDAB en dient omwille van de rechtszekerheid geschrapt te worden.

Artikel 5

1°: In 2015 werden bij de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten afgeschaft (behalve voor de VRT en De Lijn), en geïntegreerd in de jaarlijkse of meerjarige ondernemingsplannen die een operationele vertaling zijn van de doelstellingen in de beleidsbrieven. De vermelding “beheersovereenkomst” is bijgevolg niet langer van toepassing voor VDAB en dient omwille van de rechtszekerheid geschrapt te worden.

2° en 5°: Artikel 15, §1, lid 2, 2° schrijft voor dat diensten, producten en processen die worden verbeterd of vernieuwd moeten worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur. In de praktijk werkt VDAB volgens de principes van continue verbetering, waarbij producten, processen en diensten doorlopend worden geoptimaliseerd en verbeterd. Deze bepaling is dus niet afgestemd op de huidige praktijk. Om hierbij aan te sluiten wordt de vereiste de goedkeuring door de Raad van Bestuur geschrapt, behalve voor die vernieuwingen die een strategische impact hebben. Onder vernieuwingen met strategische impact verstaan we die zaken die een aanpassing van regelgeving vereisen, een nieuwe klantengroep of een nieuwe finaliteit beogen. De Raad van Bestuur behoudt ten allen tijde inzage in de strategische planning.

3°: Dit artikel stelt dat VDAB het dagelijks beleid kan voeren binnen de krijtlijnen van een goedgekeurd investeringsprogramma. VDAB werkt echter met een vastgoedstrategie die binnen de perken van de begroting en in functie van concrete opportuniteiten wordt vormgegeven. Deze vastgoedstrategie werd op de zitting van 25 november 2020 door de Raad van Bestuur goedgekeurd. Deze wijziging dient er dus toe om de regelgeving in overeenstemming te brengen met deze nieuwe praktijk.

4°: Op vandaag zijn er geen generieke richtlijnen van de Raad van Bestuur inzake communicatie. Het doet zich wel voor dat inzake concrete topics door de Raad van Bestuur richtlijnen worden geformuleerd. Daar waar er door de Raad van Bestuur communicatierichtlijnen worden gegeven, zal het dagelijks bestuur van VDAB deze als kader hanteren. Het invoegen van de woorden "in voorkomend geval" komt tegemoet aan de bestaande praktijk.

Artikelen 6 t.e.m. 10

Gezien de steeds snellere technologische ontwikkeling en de voortrekkersrol die de Vlaamse Overheid in deze wil opnemen, wordt een hoofdstuk in verband met technische systemen toegevoegd aan het VDAB-decreet.

Het doel hiervan is, in de eerste plaats, om aan te geven binnen welke krijtlijnen VDAB innovaties zal inzetten in haar werking.

Een eerste principe dat wordt voorzien is dat VDAB geen toepassing maakt van geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen conform artikel 22,1^e lid van de Algemene verordening gegevensbescherming van 27 april 2016. Het gaat hierbij over het nemen van een beslissing die het resultaat is van een proces, het louter digitaliseren van een proces die aan de beslissing voorafgaat, is door dit verbod niet gevat. Wat ook niet is gevat door deze verbodsbepaling, is de automatisering van besluitvorming die het resultaat is van de uitvoering van een door een mens geprogrammeerd proces, waarbij duidelijk is wat de uitkomst van dat proces zal zijn. Voorbeelden hiervan zijn onder meer het nakijken van de geldigheid van verblijfsdocumenten en de daaraan gekoppelde gevolgen voor de inschrijving bij VDAB. Deze uitzondering wordt voorzien om administratieve vereenvoudiging en digitalisering van de administratie niet in de weg te staan.

Daarnaast wordt, conform de AVG, voorzien in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om te bepalen welke processen, die niet vallen onder de voorwaarden die hierboven werden beschreven, en aanleiding kunnen geven tot een geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen, toch doorgang kunnen vinden.

Onder technische systemen verstaan we zowel huidige en dus gekende technologieën (bijvoorbeeld artificiële intelligentie) en technieken (bijvoorbeeld profilering) als toekomstige en dus onbekende technologieën en technieken.

Een dienstige menselijke tussenkomst is een tussenkomst waarbij de persoon in kwestie een meerwaarde toevoegt aan het lopende proces. De persoon in kwestie moet dus in staat zijn om de eruit volgende beslissing te beïnvloeden, interpreteren of appreciëren. Het louter afdrukken van een beslissing of een pro-forma goedkeuring is geen dienstige tussenkomst.

Rechtsgevolgen zijn gevolgen voor de wettelijke rechten van het betrokken individu. Significante gelijkaardige gevolgen zijn gevolgen die de omstandigheden, het gedrag of de keuzes van de betrokken personen in aanmerkelijke mate treffen, een langdurig of blijvend effect op de betrokkene hebben of in het uiterste geval, tot uitsluiting of discriminatie van personen leiden.

Om een objectief en neutraal toezicht toe te laten op het gebruik van artificiële intelligentie bij VDAB wordt een Ethische Raad opgericht. Deze Ethische Raad zal zowel die toezichtsfunctie uitoefenen, als gevraagd worden om advies uit te brengen over elk gebruik dat binnen VDAB van AI zal worden

gemaakt. De Raad van Bestuur van VDAB kan, wanneer zij dat nuttig acht, een voorafgaandelijk advies aan de Ethische Raad vragen.

Om de neutraliteit en de onafhankelijkheid van dit orgaan te verzekeren, zullen steeds minstens de helft van de leden niet-VDAB-medewerkers zijn. Het is aan de Raad van Bestuur van VDAB om de leden aan te stellen, waarbij zij ook de voorzitter van het orgaan zal aanduiden. Deze voorzitter zal steeds worden gekozen uit de niet-VDAB-medewerkers, dit om de neutraliteit en onafhankelijkheid nog verder te versterken.

Er zal wordt over gewaakt dat de Ethische Raad beschikt over de nodige technische en ethische expertise, naast de nodige vakdeskundigheid.

Een sleutelrol voor technische experts is ervoor te zorgen dat andere leden een goed begrip hebben van de technische aspecten van ontwikkelingen die naar het adviesorgaan komen.

Ethische experts helpen het adviesorgaan zorgvuldig te werken door middel van ethische analyse en evaluatie en verstrekken informatie over analoge gevallen en mogelijk bruikbare bronnen uit andere ethische gebieden (bijvoorbeeld bedrijfsethiek).

Vakdeskundigheid is cruciaal voor het identificeren van de manieren waarop nieuwe technologieën, systemen, beleid en besluitvormingsprocessen de huidige praktijken beïnvloeden, mensen meer en minder macht geven en de ervaringen van klanten/gebruikers veranderen.

De Ethische Raad zal haar werkzaamheden uitvoeren op basis van een huishoudelijk reglement dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad van Bestuur van VDAB. Dit reglement zal onder meer omschrijven hoe het orgaan wordt gevat voor advies, wat de draagwijdte is van haar adviezen, hoe wordt beraadslaagd en hoe ze rapporteert over haar werking.

Artikel 11

Aangezien het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen werd opgeheven bij het decreet van 19 juni 2020 tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds, dient deze bepaling eveneens te worden opgeheven.

Artikel 12

Het principe dat een burger zelf zijn dossier op het elektronisch platform van VDAB aanmaakt blijft behouden, maar er wordt via deze bepaling voorzien in een mogelijke uitzondering op dat principe. In een aantal gevallen kan het namelijk aangewezen zijn dat op automatische wijze, door VDAB, een dossier wordt gegenereerd. De Vlaamse Regering zal over de mogelijkheid beschikken om in dergelijke gevallen in expliciete uitzondering te voorzien op het in artikel 22/2, tweede lid vermelde principe. Op die manier blijft het initiatiefrecht voor een inschrijving bij VDAB en de aanmaak van een dossier, behalve in die bepaalde uitzonderingsgevallen, steeds bij de betrokken burger.

Artikel 13

Ingevolge de opheffing van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen zijn haar taken m.b.t. de leertijd overgeheveld naar de VDAB. Een van die taken was de ontwikkeling en coördinatie van een doel- en kansengroepenbeleid binnen de leertijd.

Gevolg gevend aan advies 68.284 dd. 14 december 2020 van de Raad van State bij het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de leertijd wordt in de opsomming van de taken van de VDAB m.b.t. de leertijd het ontwikkelen en coördineren van een doel- en kansengroepenbeleid toegevoegd en wordt in de opsomming van mogelijke subsidies ook een subsidie voor doel- en

kansengroepenbeleid opgenomen. In het belang van de leerlingen leertijd die tot de doel- en kansengroepen behoren treden deze artikelen in werking met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021 zodat de SYNTRA-vzw hen de extra ondersteuning die ze nodig hebben om te slagen in hun opleiding kunnen blijven bieden.

Artikel 14

In 2015 werden bij de herwerking van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid de management- en beheersovereenkomsten afgeschaft (behalve voor de VRT en De Lijn), en geïntegreerd in de jaarlijkse of meerjarige ondernemingsplannen die een operationele vertaling zijn van de doelstellingen in de beleidsbrieven. De vermelding “beheersovereenkomst” is bijgevolg niet langer van toepassing voor VDAB en dient omwille van de rechtszekerheid geschrapt te worden.

Artikel 15

Om te verhinderen dat een rechtsvacuüm zou ontstaan betreffende de bevoegdheid van VDAB om acties te ondernemen naar NEET-jongeren wordt voorzien dat deze bepaling pas uit het VDAB-decreet verdwijnt op het moment dat de Vlaamse Regering de nodige bepalingen heeft toegevoegd aan het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding. Op die manier kan VDAB ten allen tijde voorzien in een aanbod voor deze doelgroep.

In het belang van de leerlingen leertijd die tot de doel- en kansengroepen behoren treden deze artikelen in werking met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021 zodat de SYNTRA-vzw hen de extra ondersteuning die ze nodig hebben om te slagen in hun opleiding kunnen blijven bieden.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Deze is niet van toepassing op voorliggend voorontwerp van decreet.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op niveau van dit voorontwerp van decreet voorzien we geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen impact op lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Eens de Vlaamse Regering haar tweede principiële goedkeuring geeft voor voorliggend ontwerp van decreet voorzien we volgende vervolgstappen:

- inwinnen van het advies van de Raad van State (adviestermijn 30 dagen)
- voorleggen van het Decreet aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring
- voorstelling van het ontwerpdecreet aan de Commissie Werk van het Vlaams Parlement
- bespreking van het ontwerpdecreet in de Plenaire vergadering van het Vlaams Parlement

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding” en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

* te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Hilde CREVITS